

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНИХ
СОЮЗІВ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XL. Ч. 300. Джерзі Сіті, Н. Дж., субота, 24 грудня 1932.

VOL. XL. No. 300. Jersey City, N. J., Saturday, December 24, 1932. THREE CENTS.

ПРОТЕСТУЮТЬ ПЕРЕД ПОЛЬСЬКИМ КОНСУЛЯТОМ

НЬО ЙОРК. — Понад 1,000 осіб, а найбільше університетських студентів і студенток, демонстрували перед польського консульством зприводу польських знущань над жидівською молоддю в університетах у Польщі. Поліція вивозила демонстрантів, щоби розійшлися, а коли те не сталося, розігнала їх.

Демонстрацію організувала „Нешенел Студентс Ліг“, яку названо „революційною організацією американського студентства“.

На демонстрацію привезено д-ра Артура Кравса, інструктора з Сіті Каледж, котрий недавно протестував проти польського антисемітизму голодомним страйком. Приглянувшись демонстрації, заявив, що вона була зде зааранжована. Заявив теж, що зааранжує нову протипольську демонстрацію.

Заступник польського консула відмовився прийняти делегацію демонструючих з тої причини, що не подано наперед оголошення на письмі. Він теж заявив, що нема проти чого демонструвати, бо польський уряд не є проти Жидів.

ПРИГЛЯНУВСЯ СОВІТСЬКИМ „ПАРТАЧАМ“.

НЬО ЙОРК. — Моріс Гіндус, письменник, що писав багато про Росію, вернувся з подорожі по совітських землях і каже, що совітська господарка на селах цілковито скрапухала й тому є великий брак збіжжя й худоби, особливо на Україні. Гіндус перебував довгий час на Україні, особливо на тих землях, що є найбільш урожайні, й приглянувся там власними очима жалким наслідкам дурної господарки більшовицьких „партачам“. Отса господарка довела селянина до того, що він втратив взагалі охоту працювати на рілі. Це вже, каже Гіндус, заважає самі більшовицькі головари й стоять тепер безрадіє супроти опору селянства.

ГУВЕР ЗАЛИШИВ РІЗВЕТЛЮ СПРАВУ ВОЄННИХ ДОВГІВ.

ВАШІНГТОН. — Президент Гувер оголосив телеграфічну відмову думок між ним і нововибраним президентом Рузвельтом, з якої виходить, що не може прийти між ними до спільної акції в справі приступлення до нетайної розвідки справи ревізії воєнних довгів. Супроти цього Гувер подає, що він цю справу займатися більше не буде, а полагатиме її Рузвельт, як прийде до влади.

БЕЗРОБІТНІ ПІСТРІЛИХ УКРАЇНИНИХ УРЯДОВЦІВ.

НЬО ЙОРК. — Бєні Глєст, літ 41, член вейтерської юнії, відділ 1, пострілив двох урядовців юнії за те, що він двох років не міг дістати роботи і голодує з жінкою і дітьми. Він теж заявив, що до нього приходив посередник і ждавав від нього кількості доларів, а тоді обіцяв долари для нього роботи. Інші свідки зізнавали, що в юнії діються надухиття та що без хабарів важко дістати роботу.

Глєста арештовано. Пострілені ним урядовці мабуть вийдуться. Сталося це підчас мітингу юнії, на який зійшлися були понад 500 чоловік.

МАТИ МУНІЯ НЕ ЗЛЮБИЛА СОВІТСЬКОГО РАЮ.
НЬО ЙОРК. — Місіс Мейрі Муні, мати Томи Муні, повернулася з Росії, куди повезли її були заходами „Інтернешенел Лебур Діфенз“. Старушка заявила, що рада, що вже вернулася назад до Америки, бо Росія не є місцем, де вона хотіла би жити. Сказала теж, що продовжатиме далі старання, щоби видістати сина з тюрми.

ПРОТИ НАДУЖИТЬ З РОБІТНИЧИМИ ВІДШКОДУВАННЯМИ.

ОЛБАНІ. — Комісія, яка розслідувала робітничі відшкодування, ствердила, що тут існує „рекетство“, яке треба за всяку ціну негайно усунути як з огляду на добро робітників так і працевлаштів.

ЗВІЛЬНЯТЬ ФІЛІПІНИ.

ВАШІНГТОН. — Сенат згодився по 10 роках приналежності до Злучених Держав признати Філіппіни незалежною державою. Той законопроект переїде теж майже певно у палату послів.

КАЖУТЬ, ЩО ПРЕЗИДЕНТ ЗАВЕТУЄ ПИВО.

НЬО ЙОРК. — Військ Аппо, протигибилий кандидат на президентство, каже, що Гувер заветує 3.2-процентове пиво, якщо цей законопроект предложать йому до підпису.

МЕНШЕ МІЛОНЕРІВ.

ВАШІНГТОН. — У 1929 р. було в Злучених Державах 513 осіб, що заробляли річно більше ніж \$1,000,000. А в 1931 р. було їх уже тільки 75. Великі корпорації виказують недобори. Чистий дохід корпорацій виносив у 1929 р. \$11,653,886,002, а в 1931 р. вже тільки \$3,110,642,568.

ВЧОРА ЛЯХИ ПОВІСИЛИ ДВОХ УКРАЇНСЬКИХ РЕВОЛЮЦІОНЕРІВ ЗАСУДЖЕНІ НА СМЕРТЬ ТЕРОТ ЗАЯВИЛИ ЖАЛЬ, ЩО НЕ МОЖУТЬ БІЛЬШЕ СЛУЖИТИ МАТЕРІ УКРАЇНІ.

ВАРШАВА (Польща). — Три молоді Українці, ВАСИЛЬ БІЛАС, ЄВГЕН ДАНИЛИШИН та МАРІЯН ЖУРАКОВСЬКИЙ, наглим судом у Львові засуджені на кару смерті через повнішення за напад на пошту в Городку Ягайлонським. Президент польської держави дарував життя Жураковському, а ВАСИЛЬ БІЛАС ТА ЄВГЕН ДАНИЛИШИН ПОВІШЕНІ 23-го ГРУДНЯ 1932 Р. М. Жураковського післано до тяжкої в'язниці на 16 років.

Суд тривав чотири дні. Тому, що сулова сая була замала для учасників процесу та для публіки, суд відбувався в салі львівського шпиталю. Українці Західної України з величезним зацікавленням слідкували за цим процесом, бо трох обжалованих усі вважають тими, що доконали патріотичного діла, протестуючи цим проти польського панування в Західній Україні. Всі обвинувачені трималися з незвичайною гідністю й відвагою, не просячи ні ласки, ні полески від суду. В останньому своєму слові Данилишин з жалем заявив, що жадує лише того, що не зможе більше працювати для своєї Матері України.

Білас заявив, що він вважає себе революціонером з селян, який хотів показати всьому світові, що селянство України тепер більше ніж готове піднятися проти польського поневолення. Третій обвинувачений, Жураковський, хоч брав пасивну участь у нападі на пошту, був також членом таємної української терористичної організації й тримався на суді з такою ж гідністю й відвагою, як його товариші. Данилишин, дуже інтелігентна людина говорив на суді мало, але кожного разу старався боронити свого товариша Біласа, якого звязували також з убивством Голука. Справу четвертого обвинуваченого, Косана, передано звичайному суду.

Цей процес потряс до глибини душі національне почуття всього українського населення під Польщею. Зі сторони Українців боролилися підсудних найліпші адвокати, які пригадували, як самі Поляки разом з Пілсудським боролися терором за свою свободу, а тепер за подібну боротьбу тяжко карують Українців, котрі вважають, що вони роблять усе те, чого вимагає від них патріотизм, національна честь і право до визволення зпід гнєту.

POLAND IS STIRRED BY UKRAINIAN TRIAL.

Two to Die as Rebels in Lwow Today—President Cuts the Sentence of a Third.

DEFENDANTS ADMIT AIMS.

Attack on Grodek Postoffice by Them Designed to Stimulate Independence Move.

Special Cable to The New York Times.

WARSAW, Dec. 22.—Three young Ukrainians—Wasyl Bilas, Evenyero Stanalepyn and Marjan Zurakowski—were sentenced to death by a summary court at Lwow today for an armed attack on the postoffice at Grodek, Dec. 7. Stanalepyn and Bilas will be hanged tomorrow, as President Moscicki rejected their plea for mercy. The President commuted Zurakowski's sentence to sixteen years in prison.

The trial lasted for four days in the packed hall of the Lwow hospital, which was used because the court house was too small to hold the crowd that had applied for tickets. Eastern Galician Ukrainians followed the proceedings with immense interest. The three young Ukrainians were regarded as having performed a patriotic feat in protest against Polish rule of "Western Ukraina".

Beaten by Peasants.

During the attack the young men shot a policeman and a passer-by and then took flight, but they were seized by Ukrainian peasants, who believed them to be ordinary criminals and severely beat them before handing them over to the police. The defendants behaved with great dignity and courage in court.

Stanalepyn, an intelligent man, kept silent most of the time, speaking only a few words in defense of his friend Bilas, who was accused also of having taken part in the assassination of the Polish leader, Holowko, fifteen months ago. In his last words Stanalepyn said he regretted he would not be able to continue his work for "Mother Ukraina".

Bilas called himself a peasant revolutionary who wanted to show that the Ukrainian country folk were more than ready to rise up against Polish suppression. Zurakowski, a member of a Ukrainian secret terrorist organization, like the other defendants, played only a minor part in the attack. The court had doubts about a fourth defendant, Kowask, whose case was turned over to the ordinary courts.

The trial stirred up national emotion among Ukrainians. Poles charge that Ukrainian irredentists, ever since the creation of the Polish State, have sought the disintegration of the Polish republic and the establishment of Ukrainian autonomy. The centre of their activities is Berlin, and it is asserted they are subsidized by Germans.

Autonomy Aim Ascribed.

Secret Ukrainian organizations are held responsible for many crimes committed in the last eleven years, among them the shooting of Marshal Pilsudski in 1921. The defendants at the trial did not deny they were patriots who had resorted to terrorism for political reasons. They ascribed their hatred to the Polish Government's refusal to grant autonomy to Ukraina.

The defense counsel was composed of the best Ukrainian lawyers, who appealed to the court's sense of justice and love of national freedom of the Poles, who, the lawyers said, had always fought for their independence with revolutionary means. "The gallows should not stand between the Polish and Ukrainian nations!" one lawyer exclaimed, and his opinion was shared by most of the Poles and Ukrainians present.

Two prominent Polish Socialists—one a Deputy in the Town Council and once a member of the revolutionary fighting squad of 1905-06, of which Marshal Pilsudski was the leader—telegraphed to the "President" appealing for mercy for the young men, who were described as true Ukrainians who thought they were doing their best for their country.

(The New York Times,
Friday, December 23, 1932).

МОСКОВСЬКУ КОМУНІСТИЧНУ ВЛАДУ ВИКИНУЛИ З МОНГОЛІЇ

НАСЕЛЕННЯ НЕ ВИТРИМАЛО КОМУНІСТИЧНОГО
ТЕРОРУ Й ПОВСТАЛО ПРОТИ РАДЯНСЬКОЇ
ВЛАДИ.

ШАНТАЙ (Китай). — З Харбіна одержано відомості, potwierdжені з Москви, що в зовнішній Монголії, яка була до цього часу „Радянською Республікою“, де панували московські комісари, відбуло повстання проти московських агентів. Командант монгольської „радянської армії“, після видалення з Монголії всіх московських комісарів, післав у Москву телеграму з заявою, щоб Москва не думала починати свій наступ на Монголію для повернення там панування своїх комісарів, бо Монголія тепер стала знову незалежною державою.

На чолі повстання проти Москви стоїть монгольський князь Цінг, який скінчив більшовицьку академію генерального штабу в Москві й служив у московському генеральному штабі. Він рік тому приїхав до столиці Монголії, Урги, а тепер викинув своїх учителів з Монголії.

МАНДЖУРСЬКІ ПОВСТАНЦІ ДАЛІ ТРАТЯТЬ.

ХАРБІН (Манчжурія). — Японська армія знов захопила великий повстанський осередок на сибірському кордоні, місто Тагейго, де знаходився льокальний повстанський уряд „північної Манджурії“. Колись тут була „столиця“ генерала Ма-Чен-Шана. Повстанці здалися Японцям майже без бою.

В інших напрямках японська армія та війська уряду Манджурії також звільняють значні простори від повстанців. Назагал вважають, що повстанська сила й активність уже зломані й тепер лишилися лише ліквідувати рештки повстанських груп.

НОВИЙ ФРАНЦУЗЬКИЙ УРЯД ПРИ ВЛАДІ.

ПАРІЖ (Франція). — Новий уряд на чолі з прем'єром Бонкурмом здобув у палаті послів вотум довіри. Після вислухання програми діяльності уряду 365 послів голосували за уряд, а 215 проти. Зприводу незаплановані 15 грудня рати воєнного боргу Злученим Державам Бонкур заявив, що уряд Франції буде старатися погодити погляди на цю справу уряду Злучених Держав та Франції.

Лише таке властиво неозначене відношення нового уряду до справи дотримання Францією своїх боргових зобов'язань пособило уряду Бонкура здобути собі більшість у парламенті. Сподіваються, що до Вашингтону буде призначений новий посол, який матиме широкі повноваження вести переговори з новим президентом Рузвельтом у справі міжнародних боргів.

УПАДОК МІЖНАРОДНОЇ ТОРГОВЛІ.

ЖЕНЕВА (Швейцарія). — Ліга Націй опублікувала річний звіт про міжнародно торгівлю. З того звіту видно, що найбільше страждала на міжнародній торгівлі Америка, а потім Німеччина.

За першу половину 1932 року в порівнянні з таким же часом минулого року Злучені Держави страждали на свої зовнішній торгівлі 60%, Німеччина 57%, Франція 54% і т. д.

ЛЛОЙД ДЖОРДЖ РОБИТЬ НАГАНУ МЕК ДОНЕЛДОВІ.

ЛОНДОН (Англія). — Ллойд Джордж заїмався у палаті послів прем'єра Мек Донелда за те, що він зприводу недуги не явився в парламенті, а в той час у себе в місті Лосмер говорив на радіо в справі безробіття. Ллойд Джордж каже, що прем'єр легковажить свої обов'язки в часах ковід Англія переживає найбільшу кризу, яку коли переживала держава в мирні часи. Безробіття збільшується, підприємства банкрутують і є ціла низка міст, що вже банкрутували.

Ллойд Джордж домагається оголошення протоколів переговорів англійського уряду з Злученими Державами, з часу, коли він був прем'єром міністрів. Він заявив, що коли уряд не схоче оголошити тих протоколів, то він сам їх оголосить і ретовий піти до в'язниці за розголошення державних секретів.

ПОРАНЕНО 10 ПОЛІСМЕНІВ.

ГЛЕЗТОВ (Англія). — Тут відбулася демонстрація безробітних проти видалення з міської ради сімох робітничих представників. Підчас демонстрації приїшло до кривавої сутички з поліцією, 10 полісменів демонстранти побили, а двох скакачили так, що вони опинилися в шпиталю. На вулиці побило двоє вікна в багатьох крамницях та пороблено інші матеріальні шкоди.

ЗАГИНУВ РАДЯНСЬКИЙ ВІТРИЛЬНИК.

ОДЕСА (Україна). — На Чорному морі загинув вітрильний корабель „Воевода“. Цей корабель плів з Новоросійська до Херсону. На морі на нього наскочив італійський пароплав „Сан Петро“ й зробив велику діру в судні. „Воевода“ пішов на дно, а його залогу врятував пароплав.

"СВОБОДА" (LIBERTY),

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays.
44-51-53 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1914, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:	ПЕРЕПІШКА:
Three cents a copy	Подписное число три центи.
One year \$7.00	На рік \$7.00
Six months \$3.75	На пів року \$3.75
Three months \$2.00	На три місяці \$2.00
Foreign and Jersey City Rates:	В Джерсі Сіті і Заграницю:
One year \$10.00	На рік \$10.00
Six months \$5.50	На пів року \$5.50
Three months \$3.00	На три місяці \$3.00

За оголошення редакція не відповідальна.

Тел. "Свобода": Montgomery 5-0498. Тел. У. Н. Сокоз: Montgomery 5-1838.
Адреса: "СВОБОДА", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

УКРАЇНЬСЬКА МОЛОДЬ В АМЕРИЦІ.

(Доповінь П. Володимир Керовський, виготовлена на річ-
них зборах Виконавчого Комітету "Об'єднання").

Сучасну добу не лише українське життя, але взагалі всіх народів світа можна назвати часом боротьби за свободу. Всі держави й всі народи тепер звернули особливо пильну увагу на молоді, щоб виховати їх так, щоб вони не повторювали помилок своїх батьків, які привели до катастрофи й навіть руїни культурного, економічного та політичного життя цілого світа. Боротьбу за свободу ми тепер бачимо на всій земській кулі, й вона не минула й нас, Українців. Ми це бачимо на всіх українських землях та на всіх тих теренах, де лише знайдеться хоч невеличка група української еміграції.

Та в нас тут в Америці ця боротьба за свободу, виховання української молоді, набирала своїх умов, бо й становище тут нашої молоді відміняє від становища її в Рідній Країні, а також від становища в інших державах, де українська еміграція не живе в такій скількості, як в Злучених Державах, або не живе так компактно масою, як в Канаді.

Разом з тим у самої молоді все більше зростає потяг до організації її в різних національних групах. Українська молоді, яка в Америці вже починає виходити за арену власного життя, де вона вже знайшла на межі, коли перестала бути молоддю, а починає ставати тим поколінням еміграції, яке має на всіх ділянках замінити своїх батьків та продовжувати, поглиблювати й більш тісно приміняючи до місцевого життя традиції й національні якості своїх батьків, також починає все частіше творити різні свої організації.

Українці в Америці з початку старалися свою молоді, зримати як найдовше при організації, створених старішими поколіннями еміграції, то при церквах, різних союзах, братствах, товариствах і т. п. Те саме й тепер робить старіше покоління та організації, ним створені. Наше завдання, як найдовше протягнути вплив цих організацій на нашу молоді в Америці та постара-

до своєї публічно-громадської діяльності, а прагнення до цього є цілком природним, особливо в молоді; брав відповідних коштів; привілеїв та інших засобів і зв'язків для добре поставленої організації та успіху її праці також пхав нашу молоді в загально-американські організації. А першодомішніми її права, рідного з іншими етнічними групами до всього того, що в Америці виторжене, є також значним стимулом, що посилює нашу молоді у загально-американські організації.

Працюючи там, наша молоді не уявляє себе чужим відірваним від маси американського громадянства й почуває себе рівноправною з іншими етнічними групами. Нова ніколи не протиставляє себе, як українська молоді по походженню, молоді інших етнічних груп, що творять американське суспільство. Це знову цілком природне, але ось саме тут з'являється завдання нашої провідної верстви, яка вже виторжене серед молоді, щоб оти в загально-американські організації вивести свою українську групу та осягнути, як це роблять інші народи, щоб там не затримувати своєї етнічної окремішності й не втратити кращих традицій свого народу. Там в середку тих організацій наша молоді може з великим успіхом замигатися з іншими етнічними групами своєю народною шукоткою, своїм спортом і т. п., розвиваючи та поглиблюючи те, що її батьки перенесли, або те, що вона тепер постійного поступу й прогресу су країні її батьків.

Америка це не виторжені своєї нації, яка ділимо є самобутною й яка вже не пам'ятає етнічного походження своїх батьків. Назагал говориться "Американизм", а при більшій аналізі отой "Американизм" розкладається на групи: Англіо-сакси; властиво Англіїти та Німці, Скандинави, знову по народно-сти, Славян також по народно-сти, романських народів і т. д. В одній з цих груп та народностей мусить і Українці знайти своє місце. Коли вони його не мають серед української народності, то їх зачисляють до якоїсь іншої суцільної й навіть ворожої нації славянської групи. Як би не

старалася наша молоді, що в диточому та в ранньому юнацькому віці не хотіла знати своєї народності й всім гордою була з гордістю "Ай-ме-Америкен", були отим "Америкен", вона з часом прийдє до переконання, що нарішті треба знати себе, й її докіндіть означити, а яких країн ємої кулі її предки жили, прийшли, щоб стати "Америкен". Знайшовши це, вона цілком природно почне шукати батьківських духовних скарбів, щоб ними показати себе бути гідним членом отой спільної родини "Америка".

Американи, яких предки були піонірами, які предки зароблювали, яко велику країну від диких народів та ще тяжче від диких природи й цивілізували її самі раді тому, що різні етнічні групи тепершні "Американи" знаходять самі себе, шукають все те, що найкраще в них і все те перенесли в загальному скарбниці Америки, виторжуючи тим американську культуру. Наша молоді нарішті не відлуча й тепер починається процес, я сказав би, її масового прозріння. Вона тепер починає все частіше в загально-американські організації приналежати ширше, до якої етнічної групи вона належить і поволі набувати повугу та пошану для своєї етнічної групи.

На чергу стає завдання отже процес прозріння й зорганізування прискорити та кидати його в організовані рямці, щоб він не набрав викривлених форм і ціло замісць слави не приніс неспасу українському імені не так і заволя, як з незнанням утративши й невміння його показати перед іншими. Це зорганізування не може йти зверху, а воно повинно йти знизу. Себто сама молоді, яка вже є членами загально-американських організацій і навіть там знаходиться часто на провідних становищах, повинна почати виторжувати, хочби на зразок інших, своєї етнічної групи. На батьків, яких діти належать уже до тихих організацій, або будуть належати, лежить велике завдання спонукати своїх дітей до самоорганізації й дати їм матеріал для виступів і пошівів іншими. Наша молоді тепер розкинена по таких організаціях: "М. С. С. А.", "У. В. С. А." в різних "Сетлмент Гав-

Тут я також не говорю про практичне значіння, яке матиме для нашої молоді її національне організування, як тут в Злучених Державах так і про можливих змінах відносно Рідних Земель її батьків. Знаючи історію українського народу, його культури, географії, економіки й т. п., а переломивши добре знання молоді, може послужити для українського молодого покоління, що виростило й виховалося в Злучених Державах, підставою для кар'єри й джерелом засобів до існування. Про це я тут не буду говорити, бо про те вже не раз говорилось в нашій пресі.

Разом предкладаю проект резолюції, як, на мою думку, можуть послужити директивно для тих, хто захоче взятися за справу організації та національного осясдення нашої молоді в Америці.

РЕФЕРЕНДУМ

Вислід загального голосування членів у справі нової реформи.

ЗА РЕФОРМУ	ПРОТИ РЕФОРМУ
Віддали, котрих членів більшість голосів реформи не ухвалили.	Віддали, котрих членів більшість голосів реформи не ухвалили.
Віддали. 22	Віддали. 30
" 42	" 43
" 48	" 335
" 51	" 370
" 101	" 101
" 113	" 113
" 145	" 145
" 154	" 154
" 169	" 169
" 174	" 174
" 222	" 222
" 387	" 387

Попередньо було оголошено 199 віддали "за" і 36 віддали "проти".

Разом досі звернено відголосованих 252 балоти з чого 212 "за" реформу, а 40 "проти" реформи.

В. Пушак.

БОРОГИ.

(Оповідання).

(1)

Між сотворіннями, змайстрованими "на образ і подобу божию", себто між людьми з розумом, може діється нещодня, чого тим людським розумом не збагнуть, чому воно так діється, яка його причина. Буває, що ніхто не годен збагнути, чому якесь два чоловіки ворогують між собою, коли вони мають якесь такі спільні інтереси, що повинні бути собі приятелями. Деколи люди не годні зрозуміти, що знов якесь два приятелюють, чому знов якесь два ішли, як між ними було те, що між тамтими, ворогували би. Неодного людського розуму не годен збагнути, бо той розум дуже часто не знає причин сего або того. Як би знав, то для нього було би ніяких життєвих загадок, яких той розум, як то кажуть, не годен "розв'язати".

Життєві загадки найлегше розв'язують люди старі, та ще не замаренові від старості уміють: люди, що у своїм житті самі багато пережили і багато бачили, багато чули. Такому вистає глянцати на чесь і люди, або очі, коли про щось говорять; старий практик вже пив докили недібрану пару, вичитав з ліній і з очей, що було, що він якось пав той про справу думає, або робови відгадує якусь дієч-

ну, або навпаки. Звичайно дуже скоро показувалося, що Мокрот добре зробив, бо розлучив пару, яка була би дуже страшиком приміром недовірного подружжя. В чім як яким, а в сватанню Мокрот мав шаласну руку. Бодяй казали так всі вірнішчі люди.

Бувало так, що якось дівчина майже не знала якогось парубка і парубок це ні разу не глянц на дівчину. Як Мокрот сказав, що ся дівчина і сей парубок нечаче створені для себе, то парубок, і дівчина, і батьки дівчини і батьки парубка свито вірили, що їх діти: призначені для себе. Тоді значинно в наближчому недовішла перша оповідь.

Старий Мокрот вже не сподівався, бо був за старий. Хату з рештою грунту перепишав за свого останнього парубка; не казали спати в стайні без постелі; не годували самими помями; як вже не годен був робити, не пересівши йому через плечі торбу і не дали в руку зябучої палиці; не вигнали з хати! Мокрот мав малу, та ясну і теплу кімнату; в разі з цілою родиною і те, що вона їла. Як чого не їли,

то винювинками були не його діти, а ті його зуби, що вже довелися і не робили давню службу.

Галав би хто, що зять і донька Мокрота не мають у Явирнику ніякого ворога. Та навпаки, саме тим, що батьки так шанували, вони наробили собі в громаді чимало ворогів. Вони зборили своїми ворогами всіх тих, на котрих старі й немичі батьки попередисували свої маетки, застерігаючи собі існує "дожовити". Такий батько чи мама, сном чи донькою поонерівали, або й вигнані на вулицю, казали: "Дивися на доньку Мокрота! Дивися на його зятя! Вони шанують четверту заповідь божию. Вони не забувають, чий був раніше їх маеток і кому вони ті достатки завдячують. Неудачні сини і дочці не ради слухали такі догани і були люті на їх жерело. Поневіряні тати і мамі померли, а діти Мокрота, отже на них мали заїсть і не любили їх діти поонеріваних батьків.

Ми мали би вже один при- мір, як то можна наробити собі ворогів за те, за що, на думку розумних людей, чоловік повинен би здатувати собі лише людський прихиз.

руках шапку, мовчав.

І Мокрот мовчав. Він вгадував, що парубок прийшов по- радитися, та мабуть в якісь такій справі, що йому соромно заціти. Старий знав, що парубок такі знав, бо чейже не встане і не відійде, не скажеш, чого прийшов до чоловіка, що йому ні брат ні сват, і з котрим це ні разу в життю не балакав.

Довго Сень мнув шапку і мовчав, заки вбивав парубка.

— Нині така жара... Ви мейте нині сидіти на сонці? — Мені сонце добре робить, — старий відповів, виймаючи з рота люльку і випускаючи димку диму. — Брієно до сонця, користують з нього, поки можу. Може се вже остання хвилинка в життю?

Парубок далаі став думати, що так сказав, щоб се на- білизно його до справ, про які хотів дізнатися старий. Мокрот, добув з кишені бляшану пущеску, в якій був тюпун з па- перами, і став крутити папі- роску. Скрутив і закував.

Хоч би хто не глянц на ян- доміркував би, що в хаті сидять представники двох поко- лінь: покіління діда і покі- ління внука. Представник ді- да курив люльку, представник покіління соромився би взяти люльку в уста, отже курив па- піроску.

Сень вже не мняв шапки, бо в одній руці мав папіроску.

Курив і мовчав. Старий курив, глядів у вікно і так мовчав. Мав час і дуже цікавий на по- нині присіснені гостем, не був Хом би й був цікавий, то був також терпеливий і знав, що з тою новиною Сень таки ви- їде.

Сень вкурив папіроску і знов став мисити шапку. Мичу- ту шапку, думав: — Коби старий забалакав до мене! Коби бодяй сказав, що мене до нього привело... Тоді я вже знав би, як йому відповісти, щоби перейти до тієї справи, з якою я до нього прийшов.

Та старий ішли павав люль- ку і глядів крізь вікно. Коли- ж старий завзявся не питати й- го, парубок рішився розпочати розмову питаннями, якими люди починають розмову то- ді, коли, зійшовши, це не вигадали, про що балакають.

— Як вам житється? — Як у Господа Бога за па- зують, бо діти мої добрі! — старий відповів.

— А у мене біда! — У тебе біда? — старий спитав здивований. — Ти за- орав як риба, твій батько не бідак, ти одинок.

— Саме тому у мене біда. Не така біда, щоби не було що їсти. Моя біда чимось інша... Мій батько каже, що вже не годен господарювати, бо вже за- старів. Він зляв господарство на мене.

(Далі буде).

Доставляется автомобиль на
всех, христиан и других ома-
н. Удастся до своего!

ОФИС:
77 Morris St., Jersey City, N.J.
Tel. Montgomery 5-1745

34 E. 25th St., Bayonne, N. J.
Tel. Bayonne 3-0540